

**KOMLÓ TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ ÉS INTEGRÁLT
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIA**

**I. kötet:
Megalapozó vizsgálat**

KOMLÓ JÖVŐKÉPE

A város jövőképe a település részletes megalapozó vizsgálatán alapul, figyelembe veszi az adottságokat és a lehetőségeket, továbbá a partnerségi elveknek megfelelően támaszkodik a komlói polgárok elképzeléseire, arra, hogy milyennek szeretnék látni városukat 2030-ban. Ennek eléréséhez - az eddigiekhez hasonlóan - tudatos fejlesztési folyamatra, egymásra épülő, egymást erősítő célok kijelölésére és a célok elérését biztosító fejlesztések magvalósítására van szükség.

Komló 2030-ban

lakosainak munkát adó, élhető, értékeit tisztelő város, amelynek fenntartható a gazdasága, a társadalma és a környezete

A TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ FEJLESZTÉSI IRÁNYAI

Társadalom

A város népességének a csökkenése megáll, amely nem csak a pozitív vándorlási különbözetnek köszönhető, hanem elsősorban az egyre magasabb számban helyben maradó fiataloknak, akik *perspektívát és pozitív jövőképet látnak Komlóban és büszkék arra, hogy itt élhetnek. Ezzel párhuzamosan emelkedik a lakosság általános képzettségi színvonala is.*

Komló társadalmi jövőképében egy élhető, magas színvonalú infrastruktúrával és közszolgáltatásokkal rendelkező, hagyományaira támaszkodó, valódi közösséggel rendelkező kisváros. A jó életminőség tükröződik a közösségi kapcsolatokban, az itt élők nyitottak egymásra és nyitottak az új attrakciókra mind a kultúra, mind pedig a rekreáció terén. A város közösségi terein aktív társasági élet zajlik, ezeket a város minden korosztálya használja és kihasználja.

Az önkormányzat, a sport- és a civil szervezetek között hagyományosan jó a partneri viszony.

Gazdaság

A város tudatos és önálló gazdaságpolitikát folytat, bevételei kiszámíthatóak, pénzügyi helyzete stabil, melynek mentén a vállalkozások működése, továbbiak Komlóra települése, és hosszútávú kiegyensúlyozott fejlődése biztosítható.

Komló - Pécs erőterében - meghatározó gazdasági központtá válik, ahol a gazdaság egyenletes ütemben fejlődik, egyre magasabb számú jól kvalifikált munkaerőt foglalkoztat.

A térség természeti adottságaira alapozva növekszik a megújuló energia felhasználása, így az ipari fejlődés ellenére az energiafelhasználás számottevően nem növekszik. Az erdők kitermelhető faállománya helyben kerül feldolgozásra, a város egyik meghatározó ipari ágazatává válik.

A rekreációs turizmusra, valamint a bányászati múltra és a szocialista építészeti emlékekre alapozva a helyi adottságokat kihasználva a turizmus fejlődik, a város és környezete felkerül Magyarország turisztikai térképére.

Komló sikeresen felépíti saját imázsát, mely a város múltjának megszépült emlékeit és a modern és befogadó várost helyezi előtérbe.

Természeti és épített környezet

A hegyek által övezett, változatos morfológiájú és beépítésű város az épített, a természeti és kulturális adottságaira alapozva 2030-ra vonzó környezet az itt élők és az ide látogatók számára egyaránt. Vonzerejét növeli a megújított barátságos városközpontjával, a rehabilitált lakó- és iparterületeivel hatékony városüzemeltetéssel, a revitalizált Kaszánya parttal, az egységes hálózatot alkotó esztétikus zöldfelületeivel.

Az úthálózat hiányainak pótlása, a színvonalas, környezetbarát közösségi közlekedés, valamint a kerékpárosoknak és gyalogosoknak kedvező közterületek hatására csökken a gépjárműforgalom és ezzel a környezetterhelés is.

A környezettudatos és természetbarát szemlélet terjedése rendezett és esztétikus környezetkultúrát eredményez és növeli a helyi identitást.

A település jövőképe a térségi szerepére vonatkozóan

Komló az ország egyik potenciális fejlesztési sávjában, a külső városgyűrűben fekszik. Pécs agglomerálódó térségének részeként, vele kétirányú foglalkoztatási kapcsolatban, egyirányú beszállítói és magasabb szintű ellátási kapcsolatban erősödik. Külső kapcsolatai az M9-es autópálya és bekötő útja megépítésével tovább bővülnek. A járásnak ma még csak igazgatási kapcsolatban lévő északi települései, a közlekedési kapcsolatok javulásának köszönhetően, Komló valós funkcionális várostérségévé válnak.

A TELEPÜLÉS FEJLESZTÉSÉT SZOLGÁLÓ ÁTFOGÓ CÉLOK ÉS RÉSZCÉLOK

Komló városának a 2030-ra megfogalmazott jövőképe elérésének feltétele: ki kell jutnia a bányabezárás okozta társadalmi gazdasági krízisből és elzártságából. Ennek érdekében el kell érnie, hogy

- a város és vonzáskörzete lakosságának munkát adó gazdasági központ legyen,
- jó színvonalú, fenntartható lakókörnyezet és vonzó városközpont alakuljon ki,
- jövőjében bízó, nyitott, szolidáris fenntartható társadalma legyen.

A helyzetértékelés fő következtetései és a város 2030-ra elérni kívánt jövőképe alapján meghatározható Komló fejlesztése, ezen belül az átfogó és részcélok összehangolt célrendszere.

A három átfogó cél kijelöli a város legfontosabb társadalmi, gazdasági és környezeti kihívásokra adott válaszait. E célok eléréséhez 13 rész cél megvalósítása szükséges. A célok rendszerét az alábbi táblázat ábrázolja

Jövőkép 2030	<p style="text-align: center;">Lakosainak munkát adó, élhető, értékeit tisztelő város, amelynek fenntartható a gazdasága, a társadalma és a környezete</p>		
Átfogó célok	<p>Kitörés a krízisből és az elzártságból</p>		
	<p>A város és vonzaskörzete lakosságának munkát adó gazdasági központ</p>	<p>Jó színvonalú, fenntartható lakókörnyezet, vonzó városközpont</p>	<p>Jövőjében bízó, nyitott, szolidáris fenntartható társadalom</p>
Részcélok	<p>1. A város közúti megközelíthetőségének javítása, a munkába járás elősegítése</p>	<p>6. A lakótelepek komplex megújítása, a lakhatás költségeinek csökkentése</p>	<p>11. A népesség csökkenésének megállítása</p>
	<p>2. Új foglalkoztatók számára terület biztosítása, a meglévő gazdasági területek ellátási színvonalának emelése</p>	<p>7. Vonzó városközpont kialakítása</p>	<p>12. A szociális ellátó rendszer megerősítése, a változó igényekhez illesztése</p>
	<p>3. A K+F segítségével a térség adottságainak jobb kihasználása, a gazdaság többlábúságának megerősítése</p>	<p>8. A gépjármű közlekedés környezetterhelő hatásának csökkentése</p>	<p>13 A társadalmi integráció erősítése</p>
	<p>4. Beszállítói és foglalkoztatási együttműködés Péccsel</p>	<p>9. Átkötő és havária utak létesítése</p>	
	<p>5. Hatékony városüzemeltetés</p>	<p>10. Egységes a környező erdőkhöz kapcsolódó színvonalas zöldfelületi hálózatot kialakítása</p>	

Részcélok tartalma

1. A város közúti megközelíthetőségének javítása, a munkába járás elősegítése

Az M-9 autópálya és csatlakozó útjának megépítését a 66-os útig a 2014-20-as ciklusban szükséges előkészíteni ahhoz, hogy az 2030-ig megvalósítható legyen. Ez a fejlesztés rákapcsolja a várost az országos autópálya hálózatra és lényegesen javítja a város versenyképességét, a gazdasági és népességvonzó képesség tekintetében. Előny továbbá Komló elérhetőségének javulása a járás településeiről, amellyel a város centrum jellege erősödik.

Ez a rész cél kapcsolódik a 9. célhoz, az átkötő út építéséhez.

Városon belül és a potenciális vonzáskörzetben a közösségi közlekedés megerősítése elsősorban a munkába járást segíti elő. Hasonló célt szolgál a hivatásforgalmi kerékpárút hálózat kiépítése is a térségben, azonban ahol lehet, célszerű összehangolni a turisztikai célú hálózattal.

2. Új foglalkoztatók számára terület biztosítása, a meglévő gazdasági területek ellátási színvonalának emelése

Ipartelepítésre leginkább a Béta aknai út mentén lévő volt bányászati területek alkalmasak, az ehhez szükséges infrastruktúra (út, közmű, energia, hírközlés) kiépítésével. Ezen alapcél mellett, ennek az útnak a használatával elérhető, hogy a kőbánya közúti forgalma a várost elkerülje.

Foglalkoztatást növelő beruházás céljára a Körtevényes és Mecsekfalva közötti területet érdemes előkészíteni a meglévő adottságok továbbfejlesztésével.

A meglévő út és közműhálózat kiegészítése és korszerűsítése szükséges a meglévő gazdasági területen belül, valamint az Altárói terület kikötése az Ipari útra, amellyel a meglévő lakóterületen keresztül vezető út kiváltása is elérhető. Célszerű az átkötés nyomvonalát összehangolni a dávidföldi átkötéssel és az autópálya bekötő útjával.

3. A K+F segítségével a térség adottságainak jobb kihasználása, a gazdasági szerkezet fejlesztése

Elő kell készíteni a meglévő szénvagyon korszerű, környezetbarát felhasználását a Bányászati Klaszter keretében végzett K+F segítségével.

Az idegenforgalom jövedelemtermelő képességének és munkahelyteremtő hatásának növelése a térséggel összehangolt turisztikai csomag kifejlesztését teszi szükségessé. Ennek egyik segítő eleme lehet a turista kerékpárút hálózat, de a hegyi kerékpározás is hazára lelhet a térségben.

Az erdőgazdálkodás és a fafeldolgozó ipar megtelepülésének közös lehetőségeit kihasználva az erdei termék előállítás és a foglalkoztatás egyaránt bővíthet.

A kőbánya továbbra is fontos és hasznos adottság Komló számára, ha környezeti problémáinak felszámolása megtörténik.

4. Beszállítói és foglalkoztatási együttműködés Péccsel

Komlón nincs megfelelő nagyságú sík terület nagy foglalkoztató letelepítésére és ezért Komló és térsége számára elegendő munkahely létesítésére sem. Komlónak ezért támogatnia kell Péccset egy nagyfoglalkoztató letelepítésében (lásd Kecskemét, vagy Győr példáját). Ez a foglalkoztató besegítene a komlói térség foglalkoztatásába, és lehetőséget biztosítana szállítói cégek megerősödésére, vagy kialakulására.

5. Hatékony városüzemeltetés

A hatékonyság növelésének két célja van, egyrészt a költségvetés működési kiadások oldalának csökkentése, azaz a fejlesztésre fordítható pénzeszközök növelése, másrészt a lakosság terheinek csökkentése. Ennek eszköze lehet a hőerőmű, a vízmű stb. működési költségének csökkentése, naperőmű park létesítése, az altárói lezárt termáلكutak energiájának hasznosítása, az intézmények energiaracionalizálása, de a térségi hatókörű intézmények kihasználtságának növelése a térségközponti szerep megerősítésével, a vonzaskörzet kiterjesztésével.

6. A lakótelepek komplex megújítása, a lakhatás költségeinek csökkentése

Ez a rész cél magában foglalja az önkormányzati és magántulajdonú lakóépületek értéknövelő, energiahatékony felújítását és a lakótelepek közterületein közösségi terek és funkcionális zöldfelületek kialakítását. Legelsőként a körtvélyesi lakótelep megújítása szükséges.

A lakhatási költségek csökkentésének egyik útja a közüzemek működési hatékonyságának javítása által a fajlagos közüzemi díjak csökkentése, a másik a lakások energiahatékony felújításának támogatása, de tulajdonképpen ide tartozik a színvonalas tömegközlekedés és a kerékpár közlekedés lehetőségeinek megteremtése is, hiszen mindkettő a költséges személygépkocsi használatot csökkenti.

7. Vonzó városközpont kialakítása

A cél az, hogy a Kossuth Lajos utca és a felszámolt vasút közötti sáv a 48-as tér és Zrínyi tér közötti szakaszon a közterület teljes keresztmetszetében átrendeződjön úgy, hogy vonzó, a közösségi és szabadidős funkciók fogadására alkalmassá váljon.

Ahhoz, hogy ez a cél elérhetővé váljon, csökkenteni kell a belvárost terhelő gépkocsiforgalom zavaró hatását, biztosítani kell a gyalogos, kerékpáros és közösségi közlekedés előnyét a gépjármű forgalommal szemben, és csökkenteni kell a gépjármű-közlekedésre szánt felületek elválasztó hatását.

Ezért átkötő utakkal javítani kell az úthálózat sajátos egy pontban összefutó polipos jellegén. Javítani kell a közösségi közlekedés minőségén és elfogadottságán. Több ponton meg kell oldani a vasúton való átjutást. Megoldást kell keresni a Kossuth Lajos utca Berek utca Pécsi út csomópont páros kapacitásának növelésére. Ki kell alakítani havária utat az előbbi csomópont elkerülésére. Ezután nyílik lehetőség arra, hogy a Kossuth Lajos utca négysávos szakaszán – természetesen a csomópont kivételével - egy sáv a gyalogosok és kerékpárosok számára felszabadítható legyen.

Ide tartozik a buszpályaudvar problémájának a megoldása is. Mivel a vasútállomás nem kerül a Zrínyi tér mellé, és hosszútávon városi érdek a vasút Komlót érintő szakaszának megszüntetése, a buszpályaudvar helyét nem kell a vasútállomáshoz igazítani. Egy új korszerű, utasbarát pályaudvar helyét a városközpontban kell keresni, de a buszok parkoltatására a központi funkciókat nem zavaró helyet kell találni.

Ezt a bonyolult átalakulást egy átfogó tervben kell pontosítani és ütemeit meghatározni.

Ebből az előbb meghatározott sávból a piac környéke kiesik, bár ez a terület is a belváros részét képezi. Akut problémája a parkolás megoldatlansága és a piac épületeinek leromlott állaga. A helyzetén mindenféleképp javítani kell, hogy a XXI. század kívánalmainak megfelelhessen.

8. A gépjármű közlekedés környezetterhelő hatásának csökkentése.

A gépjármű közlekedés környezetterhelő hatása rontja a város élhetőségét. Ennek a hatásnak a csökkentését szolgálja az egyéni gépkocsi-közlekedés arányának visszaszorítása a közösségi és nem motorizált közlekedés javára.

Az arányok megváltoztatását leginkább a belváros területén kell megoldani, de ha a belvárosi területeken kívül ez a változás nem érvényesül, akkor a gépkocsik beérkeznek a belvárosba.

Ide tartozik a helyi közösségi közlekedés színvonalának emelése, versenyképességének növelése a buszparkjának megújításával, a megállók és az utastájékoztatók korszerűsítésével.

De ezt a célt szolgálja a kerékpáros és gyalogos közlekedés feltételeinek javítása is.

9. Átkötő és havária utak létesítése

Ez a rész cél összefügg az előző két céllal, hiszen havária útra a Kossuth Lajost út Pécsi úti, Berek utcai csomópontjának havária esetén való elkerülésére van szükség. A közlekedési hálózat polipszerű karjainak az összekötése ugyancsak a belváros tehermentesítését szolgálja.

10. Egységes, a környező erdőkhöz kapcsolódó, színvonalas zöldfelületi hálózatot kialakítása

Az, hogy a város több dombra települt, olyan városszerkezet jött létre, hogy a városrészek között maradtak beépítetlen sávok. Ezek ma többnyire elhanyagolt területek, amelyek rendbetételével és módszeres összekötésével viszonylag könnyen hálózattá rendezhetők. Legtöbb beavatkozást a zöldfelületi rendszer gerince, város fő völgye, a Kaszánya patak vonala igényel azért, hogy a város átszellőzését biztosító rendszer kialakuljon.

11. A népesség csökkenésének megállítása

A város számára nagyon fontos a képzett fiatalok helyben tartása. Ehhez a munkahelyen kívül, megfelelő lakás, szabadidős sportolási és szórakozási lehetőség, közösségi életre, találkozásokra alkalmas terek a lakótelepeken és a belvárosban, jó közösségi közlekedés és jó gyermekintézmények szükségesek.

A civil szervezetek és kezdeményezéseik, valamint a versenysport támogatása javítja a lakosság közérzetét, a városhoz kötődését erősíti, ez végső soron az elvándorlást csökkenti.

12. A szociális ellátó rendszer megerősítése, a változó igényekhez illesztése

A lakosság összetétele a legkedvezőbb forgatókönyvek szerint is még tartósan öregedni fog, a munkanélküliség gyors megszűnésére nem lehet számítani, de a magas nyugdíjjal rendelkező bányászréteg elhalásával is gyengül családjuk anyagi helyzete. Ezek kezelésére a szociális ellátó rendszert fel kell készíteni.

13. A társadalmi integráció erősítése

A város belterületén jelenleg is meglévő két szegregációs góc kezelésén kívül meg kell akadályozni a zárkerti területek szegregációba csúszását és a leromlással fenyegető városrészek felzárkóztatását.

A település működésekor érvényre kell juttatni a szolidaritás elvét, az esélyegyenlőségi szempontokat, kiemelt figyelmet kell fordítani az egyes esélyegyenlőségi csoportokra (hátrányos helyzetűek, idősek, nők, romák, fogyatékkal élők).